

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Tasnádi Gábor és dr. Elek Anikó ügyvéd által képviselt felperesnek dr. Németh Adrienn jogtanácsos által képviselt **alperes** ellen 6.245.875 forint és járulékai számlatartozás, valamint 300.000 forint általános kártérítés megfizetése iránt indított perében a Fejér Megyei Bíróság 2007. február 7-én kelt 15.G.40.084/2005/34. számú ítélete ellen az **alperes** által 35. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezését helybenhagyja.

Kötelezi az **alperest**, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 100.000 (Egyszázezer) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes, mint szállító, az **alperes**, mint megrendelő között 2002. április 15-én 5 éves időtartamra szállítási szerződés jött létre, amelyben a felperes vállalta, hogy fertőtlenítő tisztítószerrel ellátja az **alperes** üzleteinek szervezeti egységeit. A felperes folyamatosan, a megrendelés szerint szállított tisztítószeret az **alperesnek**, ennek keretében 872 darab folyékony szappanadagolót és 381 darab

mosogatószer- adagolót adott át, mely adagolók felszerelése megtörtént. A felek úgy rendelkeztek, hogy a közöttük határozott időre létrejött szerződés az abban foglalt feltételek esetén azonnali hatályú, illetve rendes felmondás útján megszüntethető. A szállítási szerződésben - többek között - rögzítették, hogy az adagolók a szállító tulajdonát képezik, ezért akár a megrendelő, akár a szállító a szerződést az aláírástól számított 5 éven belül megszegi, vagy alapos indok nélkül felmondja, akkor a megrendelő köteles a szállító részére az üzembe helyezett összes adagoló ellenértékét - beszerzési áron - 60 naptári napon belül megfizetni, fizetési késedelem esetére a mindenkori jegybanki alapkamat és 5 % mértékű késedelmi kamat fizetésében állapodtak meg. (Szállítási Szerződés 15. pont harmadik bekezdés).

A szállítási szerződés határozott tartama alatt, 2004. március 5-én a peres felek képviselői megbeszélést tartottak, amelyen az **alperes** ügyvezetője közölte, hogy a felperes dolgozója által elkövetett állítólagos vesztegetés miatt a felek közötti jogviszonyt nem kívánja fenntartani, azt felmondja, a felek tárgyaltak arról is, hogy a szállítási szerződést közös megegyezéssel megszüntetik, ennek keretében mindkét fél szerződés-tervezetet készített a jogviszony közös megegyezéssel történő megszüntetése esetére. Az egyik fél által készített szerződés-tervezet a másik fél részéről nem került elfogadásra, mivel a felperes tulajdonát képező adagolók elszámolása kérdésében a felek ellentétes álláspontot foglaltak el.

Az **alperes** vesztegetésben érintett dolgozója 2004. június 8-án feljelentést tett a felperes dolgozója ellen, amelynek alapján az illetékes rendőrkapitányság nyomozást folytatott, majd **az ügyészség** a nyomozást azzal szüntette meg, hogy nem állapítható meg bűncselekmény elkövetése.

A felperes pontosított keresetében a Ptk. 365. §-ának (1) bekezdésére alapozva 872 darab folyékony szappanadagoló (nettó 4.900 forint/darab) és 381 darab mosogatószer-adagoló nettó 1.900 forint/darab ellenértéke összesen 6.245.875 forint és kamatai, valamint a Ptk. 78. §-ának (1) és a 359. §-ának (1) bekezdése alapján 300.000 forint általános kártérítés és a perköltség megfizetésére kérte az **alperes** kötelezését. Egyrészt arra hivatkozott, hogy a felek közötti szállítási szerződés 15. pontja értelmében a jogviszony 5 éven belüli, alapos ok nélküli felmondása esetén a megrendelő köteles a szállító részére az addig üzembe helyezett összes adagoló ellenértékét - beszerzési áron - 60 naptári napon belül megfizetni, másrészt a felperes általános kártérítés iránti igényét az **alperes** dolgozójának valótlan és sértő feljelentése alapozza meg.

Az **alperes** a kereset elutasítását, a felperes perköltségben való marasztalását kérte. Módosított ellenkérelme elsődlegesen a szállítási szerződés részleges érvénytelenségének megállapítására irányult; a szerződés 15. pontjának harmadik bekezdését támadva állította, hogy a felperes a leszállított tisztítószeres ellenértékébe beépítette az adagolók árát is, álláspontja szerint ezért a hivatkozott rendelkezés egyrészt a jó erkölcsbe ütközik, semmis, másrészt a szerződéskötés időpontjában is fennállt feltűnően nagy értékkülönbségre tekintettel is érvénytelen,

ezért a szerződéses kikötést kifogás útján megtámadta. Másodlagosan azért kérte a felperesnek a vételár megfizetése, valamint az általános kártérítés iránti keresetének az elutasítását, mert a peres felek közötti szerződéses jogviszony - a felperes ügyvezetőjének egymás után két alkalommal (2004. március 5., 2004. március 8.) megtett nyilatkozatára tekintettel - közös megegyezéssel szűnt meg, és a felek között csak utóbb keletkezett vita az elszámolás kérdésében. A kereset összecszerűségével kapcsolatban előadta, hogy a mosószer-adagoló nettó 1.900 forint/darab beszerzési árát nem vitatja, azonban a folyékony szappanadagoló nettó 4.900 forint/darab beszerzési árát nem fogadta el, arra hivatkozott, hogy az **alperes** ilyen adagolókat nettó 2.700 forintos áron vásárolt, ennek alátámasztására a ... Kft. számláját és egyéb okiratokat csatolt. A keresettel szemben viszontkeresetet terjesztett elő, amelyben arra kérte kötelezni a felperest, hogy a tulajdonát képező adagolókat az **alperes** raktárából szállítsa el, és térítse meg az adagolók tárolására tekintettel az **alperes** által kifizetett 136.107 forint bérleti díjat és kamatait.

Az elsőfokú bíróság ítéletében kötelezte az **alperest**, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 6.245.875 forintot, ennek 2004. május 7-től a mindenkori jegybanki alapkamat 5 %-kal növelt összegű késedelmi kamatát, 392.800 forint illetéket és 372.000 forint ügyvédi munkadíjat, ezt meghaladóan a keresetet és a viszontkeresetet elutasította. Felhívta a felperest, hogy 15 napon belül - leletezés terhe mellett - rójon le 104.600 forint hiányzó kereseti illetéket. Határozata indoklásában megállapította, hogy a felek között - nem vitatottan - a Ptk. 379. §-a szerinti szállítási szerződés jött létre, amelynek alapján a felperes az adagolók leszállítására, majd 5 éven keresztül tisztítószeres szállítására volt köteles, míg az **alperes** 5 évig a szerződésben rögzített minimum mennyiségű tisztítószeres megrendelését és az ellenérték megfizetését vállalta. A felek megállapodtak abban is; ha a szerződést az 5 éves szállítási határidőn belül bármelyik fél megszegi, vagy alapos ok nélkül felmondja, a leszállított, a felperes tulajdonát képező adagolókra nézve a megrendelő fizetési kötelezettsége a szerződés 15. pontjában foglaltak szerint bekövetkezik. A szerződés megkötését megelőző tárgyalásokon részt vett személyek tanúkénti meghallgatása alapján az elsőfokú bíróság azt állapította meg; az **alperes** által védekezésként megtámadott szerződéses kikötés nem érvénytelen, a megállapodás a feleknek a Ptk. 205. §-ának (1) bekezdése által megkívánt kölcsönös és egybehangzó akaratát tartalmazza, és nem sérti a jó erkölcsöt a szállítónak az az igénye, hogy az ingyenesen átadott adagolók ellenértéke a szerződésben meghatározott idő után megtérüljön, ezért az erre vonatkozó megállapodás nem tisztességtelen, ezen túlmenően az **alperes** nem bizonyította a szolgáltatás és ellenszolgáltatás feltűnő értékaránytalanságának a fennállását sem. Az **alperes** által egyedüli bizonyítékként csatolt ... Kft. számlája önmagában nem elégséges annak megállapítására sem, hogy a felperes a piaci árhoz képest magasabb áron kívánta elszámolni az adagolók ellenértékét, illetve, hogy a 4.900 forint beszerzési ár feltűnő értékaránytalanságot eredményezne, s mindezek alapján az **alperesnek** a szerződés megtámadására irányuló kifogását elutasította. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a szerződés megszűnése folytán a felek közötti elszámolás a szállítási szerződés rendelkezései szerint alakul, a felek a szerződés szerint a felmondási jog szabályozásával a jogviszonyt csak a jövőre

vonatkozóan kívánták megszüntetni egyoldalú nyilatkozattal, vagy közös megegyezéssel, figyelemmel arra, hogy az eredeti állapotot nem lehet visszaállítani. E körben az **alperest** terhelte a Pp. 164. §-ának (1) bekezdése alapján annak bizonyítása, hogy a felek 2004. március 5-én megszüntették és milyen tartalommal a szerződést. A meghallgatott tanúk; a felek ügyvezetői és alkalmazottai tanúvallomása a felek által készített későbbi szerződés-tervezetek összevetése alapján az elsőfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a felek között nem jött létre megállapodás a szerződés megszüntetésére, és nem bizonyított az **alperesnek** az az állítása sem, amely szerint a felperes lemondott bármilyen elszámolásról, ezt a körülményt semmilyen adat nem támasztotta alá. A felek közös megegyezésének hiányában (Ptk. 319. § (1) bekezdés) az elsőfokú bíróság az **alperes** nyilatkozatát úgy értékelte, hogy az **alperes** a szerződéstől való általános elállási jogát gyakorolta (Ptk. 381. § (1) bekezdés). Miután a perben állított felperesi vesztegetés ténye a büntetőeljárás során nem volt megállapítható, így szerződésszegés sem, ezért az általános elállási jog gyakorlása nem mentesíti az **alperest** a kártérítési kötelezettség alól. A felek a szerződéses elszámolásban részletesen meghatározták azt, ha a szerződés idő előtt megszűnik, a felperest milyen összeg illeti meg, ezért az elsőfokú bíróság is ezt vette figyelembe. Megítélése szerint a felperes kérelmére ez a rendelkezés azért vált részévé a szerződésnek, mert számításai szerint 5 év alatt az **alperes** olyan mennyiségű tisztítószeret vásárolt meg, amely anyagilag kiegyenlíti azt a veszteséget, amely az adagolók ingyenes átadásából következik. Mivel a szerződés 2 év elteltével megszűnt, a felperest az adagolók száma szerinti összegben kár érte. A beszerzési árat a felperes számlákkal igazolta, ezért az elsőfokú bíróság számítása alapjául elfogadta a nettó 1.900 és 4.900 forint egységárakat. A szerződésben írt elszámolás folytán az adagolók az **alperes** tulajdonába kerülnek, ezért a viszontkeresetet elutasította. Elutasította továbbá a felperesnek a jó hírnév sérelmével kapcsolatos kártérítési igényét, amelyet - a Legfelsőbb Bíróság több eseti döntésére utalással (BH 2002/223, BH 2004/357) - azzal az indokolással, hogy önmagában a feljelentés, ha az az érintett személyét indokolatlanul sértő kijelentéssel nem párosul, a személyiség-védelmet nem alapozza meg. Az elsőfokú bíróság a felperes késedelmi kamatigénye tekintetében a Ptk. 301. § (1) bekezdése és a felek szerződésében foglalt megállapodás alapulvételével, a perköltség felől a Pp. 81. §-ának (1) bekezdése szerint határozott.

Az elsőfokú bíróság ítéletének marasztaló rendelkezése ellen az **alperes** terjesztett elő fellebbezést, amelyben kérte annak megváltoztatásával a kereset elutasítását. Az ítélet fellebbezett része tekintetében az első fokú eljárásban kifejtett álláspontját megismételve előadta, hogy a felek közös megegyezéssel szüntették meg a jogviszonyt, így a szállítási szerződés 15. pont harmadik bekezdése a jelen esetben nem alkalmazható, és a felperes követelése összegszerűségében is megalapozatlan. Előadta, hogy a felperes részéről meghallgatott ügyvezető és alkalmazottak, valamint az **alperes** ügyvezetője és alkalmazottja, továbbá az eseményekben közvetlenül részt vett **alperesi** jogi képviselők egybehangzóan úgy nyilatkoztak, hogy a felek között a közös megegyezés szóban létrejött, a felek között nem a jogviszony megszüntetésének módjában, hanem az elszámolás kérdésében

alakult ki jogvita, az elszámolásban, azösszepszerűségben nem tudtak megegyezni. Míg a Ptk. előírja, hogy a feleknek a lényeges, valamint a bármelyikük által lényegesnek minősített kérdésekben meg kell állapodniuk ahhoz, hogy a szerződés közöttük létrejöjön (Ptk. 205. § (2) bekezdés), addig a szerződés megszűnése eseteinél a lényeges kérdésekben történő kifejezett megállapodást a törvény nem írja elő. Sérelmezte továbbá, hogy az elsőfokú bíróság általánosságban jelölte meg határozata indokolásában a tanúk vallomására nézve az elfogultságot, nem fejtette ki azonban, hogy mely tanúvallomásokat és milyen okból tart elfogultnak. Azösszepszerűség körében előadta, hogy az első fokú eljárásban az **alperes** és a ... Kft. között létrejött szállítási szerződést bizonyítékként csatolta, amelynek alapján a beszerzési árak tényleges összehasonlítására nyílt mód, az elsőfokú bíróság a ... Kft. árképzési szempontjait az ár meghatározására kiható egyéb szerződéses feltételeket azonban nem értékelte. Utalt arra; mivel a perbeli szállítási jogviszony a felek között a jövőre nézve közös megegyezéssel szűnt meg, így a felperes az adagolók visszakövetelésére vált jogosulttá, nem pedig a felmondás esetén irányadó beszerzési ár követelésére.

A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyására irányult. Hivatkozása szerint a felek közötti jogviszony nem a felek közös megállapodásával, hanem kizárólag az **alperes** azonnali hatályú felmondása útján szűnt meg, így a szállítási szerződés 15. pontja értelmében az **alperes** a felperes által üzembe helyezett adagolók beszerzési árát köteles megfizetni. A felperes az adagolók számát és beszerzési értékét szállítólevelekkel, illetve számlákkal igazolta, a marasztalási összeg a Pp. előírásainak maradéktalanul megfelelő okirati bizonyítékokon alapult, így a szerződés 15. pontjába foglalt rendelkezése nyomán irreleváns, hogy az **alperes** mikor, kitől, milyen típusú és árú adagolókat szerzett be, ugyanakkor az elsőfokú bíróság bizonyítást folytatott le az adagolók árára vonatkozóan és megállapította, hogy a 4.900 forintos beszerzési ár a jelentős választékra tekintettel nem minősül kirívóan magasnak.

A fellebbezés a következőkre tekintettel nem megalapozott.

Az elsőfokú bíróság a perbeli jogvita eldöntéséhez szükséges mértékben feltárta a tényállást, az ítélet fellebbezéssel támadott rendelkezése érdemben helytálló.

A rendelkezésre álló bizonyítékok helyes mérlegelésével jutott arra a következtetésre az elsőfokú bíróság, hogy az **alperes** nem bizonyította; a felek között 2002. április 15-én határozott időre létrejött szállítási szerződés a felek közös megegyezése alapján szűnt meg. Helytállóan állapította meg azt is, hogy az **alperes** nem bizonyította azt, miszerint a felperes lemondott az elszámolásról.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint a következők miatt nem megalapozott az **alperes** fellebbezésében előadott, s a Ptk. 205. §-ával kapcsolatos érvelése.

A szerződés megszűnhet a felek szerződése és egyoldalú jognyilatkozata alapján.

A Ptk. 319. §-ának (1) bekezdése szerint a felek a szerződést közös megegyezéssel megszüntethetik, vagy felbonthatják.

A (2) bekezdés úgy rendelkezik; a szerződés megszüntetése esetében a szerződés a jövőre nézve szűnik meg, és a felek további szolgáltatásokkal nem tartoznak. A megszűnés előtt már nyújtott szolgáltatás szerződésszerű pénzbeli ellenértékét meg kell fizetni, amennyiben pedig a már teljesített szolgáltatásnak megfelelő ellenszolgáltatást a másik fél még nem teljesítette, a pénzbeli szolgáltatás visszajár.

A Polgári Törvénykönyv idézett rendelkezései értelmében a megszüntető szerződés a felek olyan kétoldalú nyilatkozata, amely a szerződést a jövőre vonatkozólag szünteti meg. A szerződésnek a Ptk. 319. §-ának (1) bekezdésében írt közös megegyezéssel történő megszüntetése is szerződéssel történik.

A Ptk. 205. §-ának (2) bekezdése értelmében a fél függővé teheti a szerződés kötését bármely kérdésben való megegyezéstől, ebből következően a fél függővé teheti a szerződésnek a Ptk. 319. §-ának (1) bekezdése szerinti megszüntetését is bármely kérdésben való megállapodástól.

Mindezeknek megfelelően - a felperes tagadásával szemben - az **alperes**nek bizonyítania kellett a felek egybehangzó elhatározását és ennek az elhatározásnak kölcsönös kinyilvánítását a szállítási szerződés közös megegyezéssel történő megszüntetésére - és arra a nem vitás, de jelentős körülményre nézve, hogy a perbeli folyékony szappanadagolók és mosogatószer-adagolók a felperes tulajdonát képezték -, hogy az adagolók tulajdonjogáról a felperes lemondott, azok elszámolására nem tartott igényt. Annak megfelelően, mint ahogy az iratoknál 4/A/5 sorszám alatt csatolt, **alperes** által készített megállapodás-tervezet 2. pontja tartalmazza, amely szerint a felek megállapodnak abban, hogy a szállító által a megrendelő rendelkezésére bocsátott és az üzlethelyiségeiben felszerelt adagolók (381 darab mosogatószer-adagoló és 872 darab folyékony szappanadagoló) tulajdonjoga további térítés nélkül a megrendelőre száll át. Mindezeket az **alperes** nem bizonyította, sőt maga is elismerte, hogy a felek az elszámolás kérdésében nem tudtak megegyezni.

A kérdés megítélésénél jelentőséggel bír az a körülmény is, hogy a peres felek közötti, 2004. március 5-e napján tartott egyeztető tárgyaláson, azonnali hatályú felmondása kapcsán merült fel a felperes részéről - cége jó hírnevének megőrzése érdekében - a felek közötti határozott idejű jogviszonynak a közös megegyezéssel történő megszüntetésének a kérdése. E körben tartalmazza az elsőfokú bíróság előtti 6.G.40.084/2005/26. számú tárgyalási jegyzőkönyv 6. oldala az **alperesi** ügyvezető azon nyilatkozatát, amely szerint a megvesztegetés „éppen elégséges indok ahhoz, hogy a felek közötti szerződéses jogviszony azonnali hatályú felmondására sor kerüljön, a szerződést **alperes** ezen ok miatt felmondja". Az **alperes** ügyvezetőjének tanúvallomása tartalmazza továbbá, hogy a felperes ügyvezetője a cége jó hírnevének megőrzése érdekében azt kérte, hogy közös

megegyezéssel szüntessék meg a szerződést, ezt a kérést az **alperes** elfogadta arra tekintettel, hogy semmiféle elszámolnivalója nem volt a felperesi társasággal. A másodfokú bíróság álláspontja szerint a szerződés közös megszüntetése kérdésében a felek közötti megbeszéléseket 2004. március 5-e napján lezárnak nem lehet tekinteni. Nincs kétséget kizáró bizonyíték arra sem, hogy ezen a megbeszélésen a felperes ügyvezetője is osztotta az **alperes**nek az elszámolás kérdésében elfoglalt álláspontját. Ezzel ellenkezőleg az első fokú iratoknál 4/A/6 sorszám alatt csatolt szerződés-tervezet a közös megegyezés feltételül szabta az adagolók ellenértékének a megtérítését. A per további adatai szerint 2004. március 8-án telefonon a felperes ügyvezetője üzenetet hagyott az **alperes** ügyvezetőjének, ennek pontos tartalma azonban a perben nem tisztázódott, a telefonüzenetet átvevő **alperesi** alkalmazott nem emlékezett arra, hogy a szerződés közös megegyezéssel történő megszüntetését a felperes feltételhez kötötte (6.G.40.084/2005/4. számú tárgyalási jegyzőkönyv 9. oldal).

A peres felek jogviszonya tehát nem közös megegyezéssel szűnt meg. A Fővárosi Ítéltábla azonban nem osztotta az elsőfokú bíróságnak azt az álláspontját, hogy a felek közös megegyezésének hiányában az **alperes** az általános elállási jogát gyakorolta.

A felek az 5 évi időtartamra megkötött szállítási szerződésben a felmondás (azonnali hatályú, rendes felmondás, Ptk. 321. § (1) bekezdés) lehetőségét szabályozták. Az **alperes** törvényes képviselőjének a felek közötti, 2004. március 5-i megbeszélésen tett nyilatkozata a szerződés felmondására vonatkozott. A felek a szállítási szerződés 15. pontjában írt felmondás esetére akként rendelkeztek, hogy a megrendelő köteles a szállító részére az addig üzembe helyezett összes adagoló ellenértékét - beszerzési áron - 60 naptári napon belül megfizetni. A feleknek az elszámolása - egyezően az elsőfokú bíróság álláspontjával - a szállítási szerződés e rendelkezésén alapul.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében helyesen hivatkozott arra, hogy az **alperes** a felszerelt adagolók beszerzési értékét köteles megfizetni, ezért nincs jelentősége annak, hogy az **alperes** mikor, kitől, milyen áron és milyen típusú adagolót vásárolt meg. Az első fokú eljárásban a felperes igazolta a folyékony szappanadagoló vitatott beszerzési árát, így az elsőfokú bíróságnak az **alperest** marasztaló döntése összecszerűségében is megalapozott.

A kifejtettekre figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezéssel támadott rendelkezéseit a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

Az **alperes** fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Fővárosi Ítéltábla kötelezte, hogy a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján fizesse meg a felperesnek a másodfokú eljárásban felmerült perköltségét, amely a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-a (2) bekezdése a) pontja és (5) bekezdése szerint felszámítható, az általános forgalmi adót is tartalmazó ügyvédi munkadíjat foglalja magában.

Budapest, 2007. július 3.

. Bánki Horváth Mária s. k.,

a tanács elnöke

. Rédei Anna s. k.,
előadó bíró

Levek Istvánné dr. s. k.,
bíró